

Savjetodavna služba u biljnoj proizvodnji

Biotehnički institut - Trg Kralja Nikole bb, 81000 Podgorica
Tel: 081 206 713 Fax: 081 206 712 Mail: extension-pg@cg.yu

RIBIZLA

Ribizla je voćna vrsta koja je kod nas veoma slabo zastupljena u proizvodnji i pored činjenice da je veoma laka za uzgajanje. Idealna područja za njeno uzgajanje su vlažnija planinska područja sa nadmorskom visinom od 600-800 metara, gdje ljeta nijesu mnogo topla i gdje je visoka relativna vlažnost vazduha. Otporna je na niske temperature pa tokom zime može izdržati i mrazeve do -30°C , dok cvijet ribizle izdržava i kasne proljetne mrazeve od -6°C . U Crnoj Gori centralni i sjeverni predjeli su idealni za njeno gajenje.

Zahtjevna je voćna vrsta za vodom, pa ukoliko nema padavina tokom vegetacije neophodno je češće navodnjavanje. U proizvodnji su zastupljene sorte crne, crvene i nešto manje bijele boje bobica. Uz pravilne agrotehničke mjere postižu se veoma visoki prinosi i od preko 20 t/ha.

Plod ribizle je veoma koristan. Pored toga što je veoma bogat vitaminom C (do 200 mg%), sadrži i antocijanin koji sprječava razvoj kancerogenih oboljenja. Plod se koristi za jelo u svježem stanju, kao i za spravljanje raznih predačevina: sokove, džemove, sirupe, marmelade i u konditorskoj industriji. Plod i list, posebno crne ribizle se koriste i u farmaceutskoj industriji jer potpomaže regulaciju krvnog pritiska, posebno visokog, kao i u popravci krvne slike. Takođe se koriste i preparati kojima se liječe bolesti vena i krvnih sudova.

Za gajenje ribizle najpogodnija su slabo kisjela zemljišta sa pH od 5,5-6,5, bogata sa kalijumom i fosforom. Zemljište takodje treba da je bez korova, naročiti višegodišnjih. Prije podizanja zasada neophodno je uraditi pedološko hemijsku analizu zemljišta, kojom će se ispitati sadržaj neophodnih hraniva u zemljištu i izvršiti eventualne korekcije po pitanju obezbijedenosti sa neophodnim hranivima.

Ribizla se najčešće gaji u špalirskom zasadu, bez naslona što svakako pojeftinjuje samo podizanje plantaže. U špaliru biljke se gaje u vidu pojedinačnog žbuna. Optimalna gustina sadnje je 2,5m razmaka između redova, odnosno 1m uredu, žbun od žbuna. Na ovaj način se postiže gustina sadnje od oko 4.000 sadnica po hektaru.

Sadnja ribizle se može obavljati u jesen od opadanja lišća pa sve do kretanja vegetacije ukoliko to vremenski uslovi dozvoljavaju. Prilikom podizanja zasada veoma je važno koristiti zdrav, ispitan i sertifikovan sadni materijal.

Rezidba ribizle je specifična u odnosu na ostale jagodičaste voćne vrste. Najkvalitetniji rod i najveći prinos dobija se na dvogodišnjim i trogodišnjim granama. Rezidbom se uspostavlja pravilan raspored grana određene starosti kako bi se obezbijedila najbolja osunčanost i provjetrenost zasada.

Veoma je važno napomenuti da je različita rezidba crne u odnosu na sorte sa crvenom i bijelom bojom bobica.

Rezidba crne ribizle

Sorte crne ribizle nakon treće godine smanjuju bujnost i rodnost grana u žbunu. Rezidbom se svake godine do osnove uklanjaju grane starije od tri godine pa u žbunu imamo podjednak broj grana prve, druge i treće godine. Na ovaj način se podstiče porast i bujnost jednogodišnjih grana i obezbjeđuje ujednačen i kontinuiran prinos po žbunu. Kod sorti crne ribizle se ne preporučuje skraćivanje jednogodišnjih bočnih grana.

Rezidba sorti crvene i bijele ribizle je slična. Kod ovih sorti je manji broj novih izdanaka koji su bujniji, dugovječniji i koji se više razgranjavaju. Najveći rod kod ovih sorti je na bočnim granama. Rezidbom se izbacuju starije izrodjene bočne grane stare 5-6 godina. Preguste bočne grane se proredjuju tako što se režu naizmjenično na 1-2, odnosno na 5-6 pupoljaka. Kraće orezane grane će

dati ljetoraste za narednu godinu, dok će duže orezani dati rod.

Sorte crvene i bijele ribizle su samooplodne, dok se u zasadima crne ribizle preporučuje sadnja nekoliko sorti radi boljeg oprašivanja a samim tim redovnog i stabilnog prinosa.

Sorte crne ribizle: Ben Alder, Ben Connan, Ben Gairn, Ben Hope, Ben Lomond, Ben Navis, Ben Sarek, Ben Tirran, Consort, Titania, Tiben, Čačanska crna.

Sorte crvene ribizle: Detvan, Tatran, Glorie De Sablons, Horn, Jonkheer Van Tets, Pink Champagne, Red Lake, Red Start, Rovada, Hainemanns Rote Spatlese (dobra za industrijsku preradu).

Sorte bijele ribizle: Blanka, Primus, White Imperijal, White Pearl, White Versailles.

Imajući u vidu da se radi o veoma rentabilnoj voćnoj vrsti sa prinosom od preko 20 t/ha, da se pod ribizlom u Crnoj gori nalaze simbolične poljoprivredne površine i da nema konkurencije kada je u pitanju proizvodnja ovog voća, relativno siguran plasman naročito tokom turističke sezone, proizvo-

đači voća bi svakako trebalo da uvide svoju šansu gajenjem ove voćne vrste kako bi obogatili ponudu, a svakako imali i dobru zaradu uzgojem ribizle.

Grozdanić Rajko, dipl. inž. polj.

